

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

**DIDÀCTICA DE LA LLENGUA a l'EDUCACIÓ
INFANTIL
GRAU D'EDUCACIÓ INFANTIL
OBLIGATORIA
SEGON CURS**

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Didàctica de la Llengua
Codi	102014
Crèdits ECTS	6 crèdits
Curs i període en què s'imparteix	2º curs / 2º semestre
Horari	Grup 11 dimecres de 8 a 13 Tutories de 13 a 14 Grup 61 dimecres de 16 a 21 Tutories de 15 a 16 Cal consultar la distribució dels seminaris i de les sessions de gran grup en el programa de l'assignatura
Lloc on s'imparteix	<i>Veure lloc segons grup</i> SLPI Facultat de Ciències de l'Educació
Llengües	Català
Responsable de l'assignatura	
Nom professor/a	Maria Rosa Gil Juan
Departament	Didàctica de la Llengua, la Literatura i les CCSS
Universitat/Institució	Facultat de Ciències de l'Educació
Despatx	133 del G5
Telèfon (*)	93 5812706
e-mail	MariaRosa.Gil@uab.cat

2.- Prerequisits

L'alumne/a, com a futur mestre/a d'educació infantil, ha de tenir un bon domini oral i escrit de la llengua catalana i de la llengua castellana

3.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura se centra bàsicament en tres àmbits:

1. El desenvolupament de la comunicació i del llenguatge dels infants de 0 a 6 anys, el seu paper en el desenvolupament cognitiu i els factors socials i els models d'intervenció que el faciliten

2. L'ús del llenguatge a l'escola: els recursos educatius i la intervenció docent tant al primer cicle com al segon cicle d'educació infantil. La introducció d'una llengua estrangera a l'educació infantil
3. El plurilingüisme a l'escola. El projecte lingüístic de centre: les dues llengües cooficials, els programes d'immersió i la llengua estrangera. L'acollida i la formació lingüística dels infants provinents d'altres cultures.

En finalitzar l'assignatura, l'alumnat haurà de:

- Haver integrat sabers (lingüístics, psicolingüístics, sociolingüístics i didàctics) relacionats amb els processos d'adquisició i desenvolupament de la llengua oral.
- Conèixer les principals característiques del desenvolupament del llenguatge dels nens i de les nenes de 0 a 6 anys.
- Conèixer les nocions fonamentals en què es basen les concepcions actuals sobre l'ensenyament i aprenentatge de llengües en contextos i en programes multilingües
- Conèixer els elements que intervenen en la interacció comunicativa i lingüística a l'aula.
- Reconèixer i identificar el paper crucial del llenguatge oral en els diferents àmbits de l'ensenyament i l'aprenentatge escolar
- Analitzar els diversos tipus d'intervenció que afavoreixen el desenvolupament de la competència comunicativa dels infants i fer propostes d'intervenció a l'aula.
- Analitzar els diversos tipus d'intervenció que afavoreixen el desenvolupament de la competència comunicativa dels infants provinents d'altres cultures i fer propostes d'intervenció a l'aula.
- Conèixer els recursos educatius i les propostes metodològiques per al treball de llengua oral a l'aula als dos cicles de l'Educació Infantil i saber analitzar les formes d'intervenció docent.
- Saber utilitzar els recursos educatius que faciliten la intervenció docent, permeten millorar les habilitats lingüístiques en contextos multiculturals i plurilingües i promouen l'ús de la llengua catalana a l'escola.
- Conèixer els fonaments sociolingüístics i psicolingüístics necessaris per analitzar el tractament de les dues llengües del país a l'escola i per elaborar un projecte d'educació plurilingüe contextualitzat al nostre país.
 - Tenir informació sobre les polítiques lingüístiques vigents a Catalunya, Espanya i Europa.
- Conèixer els fonaments i algunes propostes metodològiques relatives a la introducció d'una llengua estrangera a l'educació infantil
- Saber analitzar els documents oficials, pel que fa l'etapa d'Educació Infantil, que regulen l'activitat lingüística dels centres educatius.

4.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competències	Resultats d'aprenentatge:
DDIL.1 Demostrar que conèixer el currículum de llengua oral d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.	DDIL.1.1 Haver adquirit els coneixements relatius al currículum de llengua oral d'aquesta etapa així com de les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges que s'hi relacionen.
DDIL.2 Demostrar que sap estimular les capacitats de parla dels infants	DDIL.2.1 Saber utilitzar les estratègies lingüístiques que faciliten i estimulen el desenvolupament de les capacitats de parla infantil
DDIL.3 Demostrar que coneix i domina tècniques d'expressió verbal oral i no verbal que faciliten la comunicació, la comprensió i l'intercanvi lingüístic	DDIL.3.1 Saber fer ús de les tècniques d'expressió verbal oral i no verbal que faciliten la comunicació i la interacció lingüística amb els infants DDIL.3.2 Utilitzar correctament d'estratègies de comunicació adequades als infants de diferents edats (gesticulació, moviment,

	volum, entonació..) DDIL.3.3 Conèixer la literatura catalana de tradició oral (contes, cantarelles, petis poemes...), les formes de transmissió als infants i també la metodologia per aconseguir la seva participació activa
DDIL.5 Demostrar que coneix els diferents registres i usos de la llengua catalana.	DDIL.5.1 Saber utilitzar els diferents registres i usos de la llengua oral catalana
DDIL.6 Demostrar que sap afrontar situacions d'aprenentatge de la llengua catalana en contextos multilingües. Demostrar que sap reconèixer i valorar l'ús adequat del llenguatge verbal oral i no verbal.	DDIL.6.1 Saber analitzar diferents situacions d'aprenentatge de la llengua catalana en contextos multilingües. Reconèixer, simular i modelar usos del llenguatge verbal oral i del no verbal.
DDIL.9 Ser capaç de fomentar una primera aproximació a una llengua estrangera.	DDIL.9.1 Saber analitzar seqüències didàctiques relacionades amb l'aprenentatge d'una llengua estrangera a l'educació infantil.
EI.1 Demostrar que coneix i comprèn els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació Infantil.	EI.1.1 Explicitar oralment i per escrit els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de la llengua oral a l'educació Infantil.
EI.8 Demostrar que coneix l'evolució del llenguatge en la primera infantesa, saber identificar possibles disfuncions i vetllar per la seva correcta evolució.	EI.8.1 Descriure l'evolució del llenguatge en la primera infantesa, saber identificar possibles disfuncions i saber argumentar orientacions didàctiques per a la seva correcta evolució.
EI.9 Demostrar que sap abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multiculturalmentals i multilingües.	EI.9.1 Saber analitzar seqüències didàctiques en les quals es considerin les situacions d'aprenentatge de la llengua catalana en contextos multiculturalmentals i multilingües.
EI.10 Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.	EI.10.1 Expressar-se adequadament oralment i per escrit en català i en castellà i fent ús de diferents tècniques d'expressió verbal oral i no verbal.
EI.11 Expressar-se i usar amb finalitats educatives altres llenguatges: corporal, musical, audiovisual	EI.11.1 Expressar-se i saber usar amb finalitats educatives altres llenguatges: corporal, musical, audiovisual EI.11.2 Conèixer i saber utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i les tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement (TAC) relacionades amb l'ús de la llengua oral a l'escola
EI.12 Demostrar que coneix l'evolució de la comunicació no verbal i del llenguatge en la primera infantesa, saber identificar possibles disfuncions i vetllar per la seva correcta evolució. Abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües i comunicació en contextos multiculturalmentals i multilingües.	EI.12.1 Saber analitzar aspectes de l'evolució de la comunicació no verbal i del llenguatge en la primera infantesa, identificar possibles disfuncions i argumentar propostes per a la seva correcta evolució. Desenvolupar algunes seqüències didàctiques que abordin situacions d'aprenentatge de llengües i comunicació en contextos multiculturalmentals i multilingües.
TF.1 Demostrar que sap gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions.	TF.1.1 Saber analitzar i gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions.
TF.5 Demostrar que sap reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.	TF.5.1 Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.
G.1 Demostrar que sap desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant a les llengües pròpies com en una tercera llengua.	No avaluable únicament amb aquesta assignatura
G. Competències generals UAB	
E. Competències específiques de Titulació	
TF. Competències transversals de Facultat	

5.- Continguts de l'assignatura

1. La comunicació i el llenguatge

- 1.1 Els conceptes comunicació, llenguatge, llengua i parla.
- 1.2 Les funcions comunicativa i representativa del llenguatge
- 1.3 El caràcter evolutiu i gradual dels processos d'adquisició i d'aprenentatge
- 1.4 Les funcions comunicatives i lingüístiques en el context familiar

2. El desenvolupament comunicatiu i lingüístic en el context escolar.

- 2.1. Els objectius del treball de llengua oral a l'educació infantil
- 2.2.La interacció comunicativa i verbal al primer cicle de l'educació infantil: propostes didàctiques i recursos educatius
- 2.3.La interacció comunicativa i verbal al segon cicle de l'educació infantil: propostes didàctiques i recursos educatius
- 2.4. Anàlisi del llenguatge oral infantil i propostes didàctiques per a la seva millora

3. El plurilingüisme a l'escola

- 3.1. La llengua oral al Currículum del primer i del segon cicle de l' Educació Infantil.
- 3.2. La diversitat lingüística a l' aula. La diversitat lingüística de la societat: legislació lingüística i situació de les llengües
- 3.3. El projecte lingüístic de centre. El pla per a l'actualització del programa d'immersió lingüística a Catalunya i l'acollida lingüística dels infants provinents d'altres cultures. Models d' educació plurilingüe: factors d' èxit
- 3.4. La introducció d'una llengua estrangera a l'educació infantil

6.- Metodologia docent i activitats formatives

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre que hi ha a continuació:

Activitat	Hores	Metodologia	Resultats Aprenentatge
Presencial en gran grup	35	Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.	DDIL.1.1,DDIL.2.1,DDIL.3.1, DDIL.3.2,DDIL.5.1,DDIL.6.1, DDIL.9.1 EI.1.1,EI.8.1,EI.9.1EI.10.1EI.11.1, EI.12.1, TF.1.1, TF.5.1
Seminaris	15	Espais de treball en grup reduïts (1/3 part del gran grup) supervisat pel professorat on mitjançant anàlisi de documents, resolució de casos o activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.	DDIL.2.1,DDIL.3.1,DDIL.3.2, DDIL.3.3 DDIL.5.1, DDIL.6.1, DDIL.9.1, EI.9.1,EI.10.1,EI.11.1,EI.11.2, EI.12.1, TF.1.1, TF.5.1

7.- Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren en la graella que hi ha a continuació. L'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria.

	Activitats d'Avaluació	% de la	Resultats Aprenentatge
--	------------------------	---------	------------------------

		nota	
bloc 1	Control del temari corresponent a la unitat 1	10%	DDIL.1.1,DDIL.2.1,DDIL.3.1, DDIL.3.2,DDIL.5.1,DDIL.6.1, DDIL.9.1
	Control del temari corresponent a la unitat 2	20%	EI.1.1,EI.8.1,EI.9.1EI.10.1EI.11.1, EI.11.2, EI.12.1,
	Control del temari corresponent a la unitat 3	10%	TF.1.1, TF.5.1
bloc 2	Treball grupal que en relació a l'avaluació d'una situació d'interacció verbal adult-infant	30%	DDIL.2.1,DDIL.3.1, DDIL.3.2, DDIL.3.3 DDIL.5.1, DDIL.6.1, DDIL.9.1, EI.9.1,EI.10.1,EI.11.1,EI.11.2, EI.12.1, TF.1.1, TF.5.1
	Recull d'evidències que mostrin l'aprofitament de les tasques realitzades. Es revisaran al llarg del curs.	30%	

Per poder superar l'assignatura s'han d'aprovar cadascun dels dos blocs d'activitats avaluatives de que consta l'assignatura. El primer bloc comprèn les tres primeres activitats. El segon bloc les dues últimes. També caldrà dominar amb correcció les llengües catalana i castellana.

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, /en cas contrari es considerarà no presentat.

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom addicional o refent alguna de les activitats lliurades o realitzades. S'haurà d'estudiar cada cas en funció de la situació de cada estudiant.

8.- Bibliografia i enllaços web

- Bassedas i altres (1999) **Aprende i ensenyar a l'Educació infantil**. Barcelona: Graó.
- Bigas, M. i Correig, M. (2000). **Didáctica de la lengua en la educación infantil**. Madrid: Síntesis.
- Bullich, E i Maure, M. (1996) **Manual del rondallaire**. Edicions de la Magrana
- Cameron, L. (2001) **Teaching languages to young learners**. Cambridge: Cambridge University Press
- Del Rio Pérez, M.José. (1999) **La llengua oral a l'escola: una introducció**. Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya
- Del Rio Pérez, M.José. (1993) **Psicopedagogia de la llengua oral un enfoque comunicativo**. Editorial Horsori , S.L.
- Ferrer, M. (1997) **La elaboración del proyecto lingüístico desde infantil a secundaria**. Textos, 13, 57-65
- Generalitat de Catalunya. Departament d'educació (2008) **Currículum d'Educació Infantil**. Barcelona.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'ensenyament (2003) **L'ús del llenguatge a l'escola. Propostes d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats de comunicació i llenguatge**.
- Pelegrin, A. (2004) **La aventura de oír. Cuentos tradicionales y literatura infantil**. Grupo Anaya SA
- Picq et alt (2009) **La història més bonica del llenguatge**. Barcelona. Edicions de 1984. Col·lecció de bat a bat
- Pinter, A. (2006) **Teaching Young Language Learners**. Oxford: Oxford University Press
- Ruiz Bikandi, Uri (ed.) (2000) **Didáctica de la segunda lengua en la educación infantil y primaria**. Madrid, Síntesis.
- Sánchez-Cano i altres (2009) **La conversa en petits grups a l'aula**. Barcelona. Graó
- Sánchez-Cano, Manuel (2007) El alumnado y el trabajo de la lengua oral. En **Manual de Asesoramiento Psicopedagógico** de Joan Bonals y Manuel Sánchez Cano. Barcelona. Graó.
- Sánchez-Cano, Manuel (2001) **Aprendiendo a hablar con ayuda**. Lleida. Milenio
- Sánchez Cano, Manuel (1999) **Aprent i ensenyant a parlar**. Lleida. Pagès Editors
- Unamuno, V. (2003) **Lengua, escuela y diversidad sociocultural**. Barcelona: Graó
- Vila, I. i Siqués, C. (2006) "**Infància estrangera i coneixement de la llengua de l'escola**". /Articles/, 38, 29-37
- Vila, I.; Siqués, C.; Roig, T. (2006) **Llengua, escola i immigració: un debat obert**. Barcelona: Graó
- Enllaços web:
http://blocs.mesvilaweb.cat/media/cGlsWzFd_153243_1_3029_1.pdf (El pla per a l'actualització del programa d'immersió lingüística a Catalunya)
www.xtec.es/recursos/catala/index.htm
www.unamadecontes.cat/
www.xtec.es/recursos/lit_inf/contes/
www.gretel-uab.pangea.org/endevinalles/
- Articles on line:
http://www.xtec.cat/cirel/02/infantil/docs/teaching_infantil.pdf
http://www.xtec.cat/cirel/02/infantil/docs/having_being_doing.pdf

9.- Model de cronograma grup matí

	2/3	9/3	16/3	23/3	30/3	6/4	13/4	27/4	4/5	11/5	18/5	25/5	1/6	8/6	15/6	22/6	29/6	6/6
8			A	A	A	A	A			A	A	A	A	A		E X A M E N		
9:30	GG 3	GG 6	GG 8	GG 10	GG 12	GG 14	GG 16	GG 19	GG 22	GG 24	GG 26	GG 28	GG 30	GG 32	GG 35			
11:30			B C	B C	B C	B C	B C			B C	B C	B C	B C	B C	B C			
13																		
14																		

9bis.- Model de cronograma grup tarda

	2/3	9/3	16/3	23/3	30/3	6/4	13/4	27/4	4/5	11/5	18/5	25/5	1/6	8/6	15/6	22/6	29/6	6/6	
16 17:30	GG	A	C	B	A	C	B	A	C	B	A	C	B	A	C	B	E X A M E N		
17:30 19:30	GG	GG	GG	GG	GG	GG	GG	GG	GG	GG	GG	GG	GG	GG	GG	GG			
19.30 21	GG	B	A	C	B	A	C	B	A	C	B	A	C	B	A	C			

Les tutories estan pensades de fer de 15 a 16 hores.